

Paradigmas do Sistema Verbal

Prof. Dr. Miguel Barbosa do Rosário (miguel@cp300.org)

Tempos do *infectum* na voz ativa e passiva

A Modo indicativo

Presente

1		2		3 _a		3 _b		4	
amō	amōr	monēō	monēōr	legō	legōr	capīō	capīōr	audīō	audīōr
amās	amāris	monēs	monēris	legīs	legēris	capīs	capēris	audīs	audīris
amāt	amātur	monēt	monētur	legīt	legītur	capīt	capītur	audīt	audītur
amāmus	amāmur	monēmus	monēmur	legīmus	legīmur	capīmus	capīmur	audīmus	audīmur
amātis	amāmīni	monētis	monēmīni	legītis	legīmīni	capītis	capīmīni	audītis	audīmīni
amānt	amāntur	monēnt	monēntur	legūnt	legūntur	capīūnt	capīūntur	audīūnt	audīūntur

Imperfeito

1		2		3 _a		3 _b	
amābām	amābār	monēbām	monēbār	legēbām	legēbār	capīēbām	capīēbār
amābās	amābāris	monēbās	monēbāris	legēbās	legēbāris	capīēbās	capīēbāris
amābāt	am {aç} bātur	monēbāt	monēbātur	legēbāt	legēbātur	capīēbāt	capīēbātur
amābāmus	amābāmur	monēbāmus	monēbāmur	legēbāmus	legēbāmur	capīēbāmus	capīēbāmur
amābātis	amābāmīni	monēbātis	monēbāmīni	legēbātis	legēbāmīni	capīēbātis	capīēbāmīni
amābānt	amābāntur	monēbānt	monēbāntur	legēbānt	legēbāntur	capīēbānt	capīēbāntur

4

audiēbām	audiēbār
audiēbās	audiēbāris
audiēbāt	audiēbātur
audiēbāmus	audiēbāmur
audiēbātis	audiēbāmīni
audiēbānt	audiēbāntur

Futuro imperfeito

1		2		3 _a		3 _b	
amābō	amābōr	monēbō	monēbōr	legām	legār	capīām	capīār
amābīs	amābēris	monēbīs	monēbēris	legēs	legēris	capīēs	capīēris
amābīt	amābītur	monēbīt	monēbītur	legēt	legētur	capīēt	capīētur
amābīmus	amābīmur	monēbīmus	monēbīmur	legēmus	legēmur	capīēmus	capīēmur
amābītis	amābīmīni	monēbītis	monēbīmīni	legētis	legēmīni	capīētis	capīēmīni
amābūnt	amābūntur	monēbūnt	monēbūntur	legēt	legētur	capīēt	capīētur

4

audiām	audiār
audiēs	audiēris
audiēt	audiētur
audiēmus	audiēmur

audiētis	audiēmīni
audiēnt	audiēntur

B Modo subjuntivo

Presente

1		2		3 _a		3 _b	
amēm	amēr	moneām	moneār	legām	legār	capiām	capiār
amēs	amēris	moneās	moneāris	legās	legāris	capiās	capiāris
amēt	amētur	moneāt	moneātur	legāt	legātur	capiāt	capiātur
amēmus	amēmur	moneāmus	moneāmur	legāmus	legāmur	capiāmus	capiāmur
amētis	amēmīni	moneātis	moneāmīni	legātis	legāmīni	capiātis	capiāmīni
amēnt	amēntur	moneānt	moneāntur	legānt	legāntur	capiānt	capiāntur

4	
audiām	audiār
audiās	audiāris
audiāt	audiātur
audiāmus	audiāmur
audiātis	audiāmīni
audiānt	audiāntur

Imperfeito

1		2		3 _a		3 _b	
amārēm	amārēr	monērēm	monērēr	legērēm	legērēr	capērēm	capērēr
amārēs	amārēris	monērēs	monērēris	legērēs	legērēris	capērēs	capērēris
amārēt	amārētur	monērēt	monērētur	legērēt	legērētur	capērēt	capērētur
amārēmus	amārēmur	monērēmus	monērēmur	legērēmus	legērēmur	capērēmus	capērēmur
amārētis	amārēmīni	monērētis	monērēmīni	legērētis	legērēmīni	capērētis	capērēmīni
amārēnt	amārēntur	monērēnt	monērēntur	legērēnt	legērēntur	capērēnt	capērēntur

4	
audīrēm	audīrēr
audīrēs	audīrēris
audīrēt	audīrētur
audīrēmus	audīrēmur
audīrētis	audīrēmīni
audīrēnt	audīrēntur

C Modo imperativo na voz ativa e na passiva

Presente

	1		2		3 _a		3 _b	
2 ^a p. sg.	amā	amāre	monē	monēre	legĉ	legĉre	capĉ	capĉre
2 ^a p. pl.	amāte	amāmīni	monēte	monēmīni	legĭte	legĭmīni	capĭte	capĭmīni

4	
---	--

2 ^a p.sg.	audī	audīre
2 ^a p.pl.	audīte	audīmīni

Futuro

	1	2	3 _a	3 _b				
2 ^a p. sg.	amātō	amātor	monētō	monētor	legītō	legītor	capītō	capītor
3 ^a p. sg.	amātō	amātor	monētō	monētor	legītō	legītor	capītō	capītor
2 ^a p. pl.	amātōte	—	monētōte	—	legītōte	—	capītōte	—
3 ^a p. pl.	amānto	amāntor	monēnto	monēntor	legūnto	legūntor	capiūnto	capiūntor

4

2 ^a p. sg.	audītō	audītor
3 ^a p. sg.	audītō	audītor
2 ^a p. sg.	audītōte	—
3 ^a p. pl.	audiuntō	audiuntor

Tempos do *perfectum* na voz ativa e na passiva

A Modo indicativo

Perfeito

amāu- monu- lēg- cēp- audiū-	<i>ī</i>	amātus, -a, -um / monītus, -a, -um / lectus, -a, -um	sūm
	<i>īsti</i>	cāptus, -a, -um / audītus, -a, -um	ēs
	<i>īt</i>		ēst
	<i>īmus</i>	amāti, -ae, -a / monīti, -ae, -a / lecti, -ae, -a	sūmus
	<i>īstis</i>	cāpti, -ae, -a / audīti, -ae, -a	ēstis
	<i>erunt/ēre</i>		sūnt

Mais-que-perfeito

amāu- monu- lēg- cēp- audiū-	<i>erā-m</i>	amātus, -a, -um / monītus, -a, -um / lectus, -a, um	erām
	<i>erā-s</i>	cāptus, -a, -um / audītus, -a, -um	erās
	<i>erā-t</i>		erāt
	<i>erā-mus</i>	amāti, -ae, -a / monīti, -ae, -a, lecti	erāmus
	<i>erā-tis</i>	cāpti, -ae, -a / audīti, -ae, -a	erātis
	<i>erā-nt</i>		erānt

Futuro perfeito

amāu- monu- lēg- cēp- audiū-	<i>er-ō</i>	amātus, -a, -um / monītus, -a, -um / lectus, -a, -um	erō
	<i>erī-s</i>	cāptus, -a, -um / audītus, -a, -um	erīs
	<i>erī-t</i>		erīt
	<i>erī-mus</i>	amāti, -ae, -a / monīti, -ae, -a / lecti, -ae, -a	erīmus
	<i>erī-tis</i>	cāpti, -ae, -a / audīti, -ae, -a	erītis
	<i>erī-nt</i>		erūnt

B Modo subjuntivo

Perfeito

amāu- monū- lēg- cēp- audiū-	<i>erī-m</i>	amātus, -a, -um / monītus, -a, -um / lectus, -a, -um	sīm
	<i>erī-s</i>	cāptus, -a, -um / audītus, -a, -um	sīs
	<i>erī-t</i>		sīt
	<i>erī-mus</i>	amāti, -ae, -a / monīti, -ae, -a / lecti, -ae, -a	sīmus
	<i>erī-tis</i>	cāpti, -ae, -a / audīti, -ae, -a	sītis
	<i>erī-nt</i>		sīnt

amāu- monū- lēg- cēp- audiū-	<i>īssē-m</i>	amātus, -a, -um / monītus, -a, -um / lectus, -a, -um	essēm
	<i>īssē-s</i>	cāptus, -a, -um / audītus, -a, -um	essēs
	<i>īssē-t</i>		essēt
	<i>īssē-mus</i>	amāti, -ae, -a / monīti, -ae, -a	essēmus
	<i>īssē-tis</i>	cāpti, -ae, -a / audīti, -ae, -a	essētis
	<i>īssē-nt</i>		essēnt

Formas não-finitas do verbo

Infinitivo

Presente

1	2	3 _a	3 _b	4
amāre	monēre	legēre	capēre	audire
amāri	monēri	legī	capī	audiri

Futuro

1	2	3 _a	3 _b	4
amātūrum, -am, -um	monitūrum, -am, -um	lectūrum, -am, -um	captūrum, -am, -um	auditūrum, -am, -um

+ esse

1	2	3 _a	3 _b	4
amātum iri	monitum iri	lectum iri	captum iri	auditum iri

Perfeito

amāuisse	monuisse	lēgisse	cēpisse	audiuisse
amātum, -am, -um	monitum, -am, -um	lectum, -am, -um	cāptum, -am, -um	auditum, -am, -um

+ esse

Particípio

Presente

1	2	3 _a	3 _b	4
amāns	monēns	lēgēns	capiēns	audiēns

Futuro

amātūrus, -a, -um	monitūrus, -a, -um	lectūrus, -a, -um	captūrus, -a, -um	auditūrus, -a, -um
-------------------	--------------------	-------------------	-------------------	--------------------

Passado

amātus, -a, -um	monītus, -a, -um	lectus, -a, -um	cāptus, -a, -um	audītus, -a, -um
-----------------	------------------	-----------------	-----------------	------------------

Gerundivo

amandus, -a, -um	monendus, -a, -um	legendus, -a, -um	capiendus, -a, -um	audiendus, -a, -um
------------------	-------------------	-------------------	--------------------	--------------------

Gerúndio

gen.	amandī	monendī	legendī	capiendī	audiendī
dat.	amandō	monendō	legendō	capiendō	audiendō
ac. (ad +)	amandum	monendūm	legendūm	capiendūm	audiendūm
abl.	amandō	monendō	legendō	capiendō	audiendō

Supino

amātum	monītum	lectum	cāptum	audītum
amātu	monītu	lectu	cāptu	audītu

Paradigmas do Sistema Nominal

/1ª declinação/

nom	terrā	terrae
gen	terrae	terrārum
dat	terrae	terrīs
ac	terrām	terrās
abl	terrā	terrīs
voc	terrā	terrae

/2ª declinação/

nom	domīnūs	domīnī	donūm	donā
gen	domīnī	domīnōrum	donī	donōrum
dat	domīnō	domīnīs	donō	donīs
ac	domīnūm	domīnōs	donūm	donā
abl	domīnō	domīnīs	donō	donīs
voc	domīnē	domīnī	donūm	donā

/3ª declinação/

nom	consūl	consūlēs	ciūs	ciuēs	urbs	urbēs	fons	fontēs
gen	consūlīs	consūlūm	ciūs	ciuūm	urbīs	urbīum	fontīs	fontīum
dat	consūlī	consūlībus	ciuī	ciuībus	urbī	urbībus	fontī	fontībus
ac	consūlēm	consūlēs	ciuēm	ciuēs (-īs)	urbēm	urbēs (īs)	fontēm	fontēs (īs)
abl	consūlē	consūlībus	ciuē	ciuībus	urbē	urbībus	fontē	fontībus
voc	consūl	consūlēs	ciūs	ciuēs	urbs	urbēs	fons	fontēs

nom	corpūs	corpōrā	marē	mariā
gen	corpōrīs	corpōrum	marīs	mariūm
dat	corpōrī	corpōrībus	marī	marībus
ac	corpūs	corpōra	marē	mariā
abl	corpōrē	corpōrībus	marī	marībus
voc	corpūs	corpōra	marē	mariā

/4ª declinação/

nom	fructūs	fructūs	cornū	cornuā
gen	fructūs	fructuūm	cornūs	cornuūm
dat	fructuī	fructībus	cornuī	cornībus
ac	fructūm	fructūs	cornū	cornuā
abl	fructū	fructībus	cornū	cornībus
voc	fructūs	fructūs	cornū	cornuā

/5ª declinação/

nom	rēs	rēs
gen	reī	rērum
dat	reī	rēbus
ac	rēm	r}el}s
abl	rē	rēbus
voc	rēs	rēs

Adjetivos de primeira classe

	masculino	feminino	neutro	masculino	feminino	neutro
nom.	magnūs	magnā	magnūm	magnī	magnae	magnā
gen.	magnī	magnae	magnī	magnōrum	magnārum	magnōrum
dat.	magnō	magnae	magnō	magnīs	magnīs	magnīs
ac.	magnūm	magnām	magnūm	magnōs	magnās	magnā
abl.	magnō	magnā	magnō	magnīs	magnīs	magnīs
voc.	magnē	magnā	magnūm	magnī	magnae	magnā

Adjetivos de segunda classe

	masculino	feminino	neutro	masculino	feminino	neutro
nom.	acr̄s	acr̄s	acr̄ē	acr̄ēs	acr̄ēs	acr̄iā
gen.	acr̄s	acr̄s	acr̄s	acr̄iūm	acr̄iūm	acr̄iūm
dat.	acr̄ī	acr̄ī	acr̄ī	acr̄ibus	acr̄ibus	acr̄ibus
ac.	acr̄ēm	acr̄ēm	acr̄ē	acr̄ēs (īs)	acr̄ēs (īs)	acr̄iā
abl.	acr̄ī	acr̄ī	acr̄ī	acr̄ibus	acr̄ibus	acr̄ibus
voc.	acr̄s	acr̄s	acr̄ē	acr̄ēs	acr̄ēs	acr̄iā

	masculino/feminino	neutro	masculino/feminino	neutro
nom.	fortīs	fortē	fortēs	fortiā
gen.	fortīs	fortīs	fortiūm	fortiūm
dat.	fortī	fortī	fortibus	fortibus
ac.	fortēm	fortē	fortēs (īs)	fortiā
abl.	fortī	fortī	fortibus	fortibus
voc.	fortīs	fortē	fortēs	fortiā

	masculino/femino	neutro	masculino/feminino	neutro
nom.	prudēns	prudēns	prudētēs	prudēntiā
gen.	prudētīs	prudētīs	prudēntiūm	prudēntiūm
dat.	prudētī	prudētī	prudētibus	prudētibus
ac.	prudētēm	prudēns	prudētēs (īs)	prudēntiā
abl.	prudētī (ē)	prudētī (ē)	prudētibus	prudētibus
voc.	prudēns	prudēns	prudētēs	prudēntiā